

Іміція — 100% посадового окладу для всіх членів команди. П — 75% ПШ — 50%.

Незважаючи на прохолодну жовтневую погоду, багатьом хотілося подивитися справляю пожежа на газопроводі, як ретують людей. Неодноразовість подій і повсюдний інтерес ЗМІ до заходу. Дуже бентежив запах газу на полігоні, проте, як жартома пояснив один з учасників конкурсу: «Ми не на кондитерській фабриці!» Все, що тут відбувалося, проходило в умовах максимальної наближеності до реальної життя.

Після привітання членів комісії та підняття прапора ходинку «ГАЗЕКС-Україна» відбулося жеребкування. Поки одна команда складала теоретичний іспит у комп'ютерному класі, інша демонструвала навички пошуку і локалізації витoku газу, не мар-

нували час і їли суперник. Кожна з п'яти команд мала пройти усі чотири конкурсні завдання та отримати максимальну кількість балів. Завдання відтворювали ситуації зі щоденної роботи бригад: швидке та правильне одягання засобів індивідуального захисту, евакуація потерпілого з колодязя, де накопився газ, надання йому першої допомоги, робота на ГРП, пошук та локалізація витoku газу, гасіння загоряння на газопроводі тощо.

На конкурсі панували дух спортивного суперництва. У вільний від змагань час «гравиці» з цікавістю спостерігали за тим, як виконують завдання інші команди, занотовували зауваження комісії, ставили запитання.

За результатами конкурсу перше місце посіла команда ВЛТ «Хар-

ківськийгаз», друге — команда ВЛТ «Харківгаз», третє — команда ВЛТ «Дніпрогаз».

Крім того, преміями у розмірі 50% посадового окладу були заохочені кращі працівники газових бригад: кращий майстер — А. Єзан (ВЛТ «Донецькийгаз»); кращий слюсар — І. Босенко (ВЛТ «Криворізьгаз»); кращий воїд — В. Смоленський (ВЛТ «Криворізьгаз»).

Комісія довго розмисляла щодо розподілу призівових місць, адже всі команди гідно представили свій екіп, і відчув у балах був мінімальний. Як то кажуть, у підсумку на конкурсі не було переможців і переможених, були — друзі і колеги. Залишається тільки привітати переможців і побажати усім газовикам, щоб аварійні ситуації траплялися лише на навчальних полігонах.

Вісті з регіону

Вшанування пам'яті ВИДАТНОГО ЗЕМЛЯКА

Вже майже два роки поспіль луганські працівники наглядових органів вшановують пам'ять загинувших на виробничій, висаджуючи дерева на алейх міста, привертуючи цим увагу суспільства до проблем промислової безпеки та збільшуючи «зелені легені» обласного центру.

Ольга Негребецька, керівник прес-служби територіального Держприпромнагляду по Луганській області
Фото автора

Під час проведення суботника

Наприкінці жовтня 2009 р. міська рада, відгукуючись широким бажанням жителів, долучила чиновників «наглядати» за однією з історичних вулиць старого міста.

І ось на вулиці, що носить ім'я відомого українського діяча Володимира Дала (напроти музею видатного земляка), вже висаджено 50 саджанців лип. «Разом із працівниками Луганського ЕТЦ», — говорить начальник територіального Держприпромнагляду по Луганській області О. Трунов — ми провели акцію, яка є продовжен-

ням започаткованої ще у 2008 р. традиції, коли керівники інспекції територіального нагляду та пафосу прикрашати рідне місто. Чесно кажучи, нам особливо приємно працювати на землі, яка пов'язана з ім'ям Козака Луганського (літературний псевдонім В. Дала), бо хоч у якій галязі (військової, медичній, літературно-розвідчій) не працювала ця геніальна людина, вона завжди прагнула слу-

жити люду. Чи не така сама мета є головною у діяльності й нашого відомця? Вшановуючи історичну пам'ять, ми будемо і надалі доглядати за цим кутком міста. Також плануємо найближчим часом відвідати музей та покласти квіти до пам'ятника Володимирі Далю.

Місія, яку взяли на себе луганські наглядовці, вже отримала подяку від мешканців району.

www.ohoronapraci.kiev.ua

19

Семінар МОП

Зустріч однодумців

З 30 вересня по 2 жовтня в Києві під егідою Міжнародної організації праці (МОП) проходив семінар «Сучасні системи управління охороною праці в організаціях. Оцінка та управління професійними ризиками».

Костянтин Теличко, заступник головного редактора журналу «Охорона праці»
Фото автора

З ахід було проведено в рамках глобальної програми співпраці МОП з Україною «Програма гідної праці в Україні». Розрахована на період 2008–2011 рр. Вона підписана Урядом України, представниками профспілок та роботодавців з МОП 9 червня минулого року в Женеві. Програма охоплює цілий ряд напрямків, у тому числі й питання охорони праці.

Метою семінару було представлення та обговорення питань практичного впровадження сучасних систем управління охороною праці, що реалізуються в рамках соціального партнерства на підприємствах та в організаціях.

У семінарі взяли участь представники МОП, Федерації професійних спілок України, Конфедерації вільних профспілок України, Всеукраїнського об'єднання солідарності трудящих, працівники Інституту медицини праці АМН України, Національного науково-дослідницького Інституту промислової безпеки та охорони праці.

Відкрив семінар національний координатор МОП в Україні В. Костриця. Участь у семінарі взяли народний депутат України, голова Конфедерації вільних профспілок України М. Волинєць та заступник голови Федерації

профспілок України С. Українець. Семінар проводили регіональні координатори програм з охорони праці субрегіонального бюро МОП для країн Східної Європи та Центральної Азії Р. Литваков та М. Рудаків.

Учасники семінару визначили, що потреба у проведенні такого заходу наразі уже давно. У червні минулого року вже проходив аналогічний семінар, організований МОП та Федерацией роботодавців України (див. журнал «Охорона праці», № 6, 2008 р.). То була перша ластівка. На жаль, існуючі програми навчання в Україні з питань охорони праці не задовольняють попит фахівців. Вони прагнуть оновити міждисциплінарні знання, шукати шляхи зниження ризиків травматизму та профзахворюваності, по яких ухується світова спільнота. Як зазначив М. Волинєць, природа травматизму одна, і байдуже, чи стався нещасний випадок в Азербайджані під час виробництва нафти, чи на шахті в Сибіру. Важливо, що при цьому гинуть, травмуються люди. Система або працює, або ні. Її потрібно вивчати при оцінці і систем управління охороною праці. А потім же визначити, гарна вона чи погана.

С. Українець окреслив подальшу перспективу, як ФПУ збирається працювати в сфері розбудови охорони праці. На його думку, Україна вийшла на той рівень, коли треба відновлювати повноцінну інформаційну систему охорони праці, до того ж ешеліонами. Ми мали б працездатного багатого ролю тому,

Р. Литваков, М. Волинєць, В. Костриця (ліва напівка) під час відкриття семінару

наголосив профспілковий лідер. І коли приймалися рішення про атестацію робочих місць в 1985–1986 рр., то атестація і раціоналізація їх проводилася по всій країні. Усувались всі шкідливі та небезпечні виробничі фактори, забезпечувались компенсаційні виплати. Тому розбудову треба вести за такими напрямками.

Атестація робочих місць. У країні цю важливу третину робочих місць не пройшла атестація. З них майже половина — з додержанням встановленого п'ятирічного терміну. А тому і роботодавці, і держава, і профспілки працюють насоліли у цьому напрямку.

ОХОРОНА ПРАЦІ 12/2009

Вирішення проблеми певною мірою сприятиме Центру незалежних експертів, створений ФПУ. Він мусять стати одним з головних інструментів об'єктивної оцінки результатів атестації.

Масштабності ризику в цьому напрямку повинна надати колективна акція профспілок з організації та посилення контролю за атестацією робочих місць, запланована на 2010–2011 рр.

Створення єдиної системи статистичної звітності про виробничі травми та хвороби в Україні. Названа інформація повинна відомити про стан охорони праці в регіональному і суспільстві за кількістю нещасних випадків, у тому числі й зі смертельними наслідками.

Введення інформаційно-методичної роботи з роботодавцями. В країні швидко створюється сто тисяч суб'єктів господарської діяльності. Їх власники нерідко не мають жодної уяви, що таке охорона праці, що за вони відповідають у випадку травмування чи загибелі людини. Такі прогалини треба заповнювати потрібно правовою, методичною інформацією та консультацією на початку своєї діяльності, відкривши рахунок у банку та отримавши печатку в дозвілній системі, вже повинні знати повний обсяг своїх прав і ступінь своєї відповідальності.

Вдосконалення системи управління охороною праці на національному рівні. Сьогодні Держприпромнагляд інспектує, перевіряє, виявляє порушення, проте через обмеженість штату інспекторів ця робота не може бути розширена до необхідного обсягу. Функції ж управління повинні мати обласні, районні державні адміністрації. Там мають бути підрозділи, люди, які безпосередньо займатимуться новоствореними і рештою діючих підприємств.

Профспілки вже взаємодіють з Держприпромнаглядом у цьому напрямку. Готуються проекти відповідної постанови Кабінету Міністрів, згідно з якою повинна запровадити нова система управління охороною праці, в якій буде задіяно майже 700 обласних, районних державних адміністрацій.

Робота профспілкового активу безпеки на підприємстві. Рубіжні, спеціалісти, які профспілкові активісти, бачать реальні умови праці, беруть участь у розслідуванні нещасних випадків. Вони можуть серйозно впливати на об'єктивність атестації, достатність заходів з усунення шкідливих і небезпечних факторів на робочому місці.

С. Українець (праворуч) висвітлює позицію ФПУ

Розширення економічної відповідальності роботодавців. Єдність саме про відповідальність юридичної особи, яка укладає трудову угоду з працівником. Якщо відповідати доведеться фінансово, то керівник зайвий раз подумает, чи варто ухилятися від фінансування заходів з охорони праці і нести знанні витрати у разі загибелі людини на виробничій, чи вгнітше додержуватися вимог законодавства. За наявності правильно вибудованого економічного інструментарію впливу особиста відповідальність роботодавця — дисципліна, адміністративна, кримінальна — вийде на другий план. Рольова зацікавлена, щоб багато або сини були живі, а не в тому, чи посідає когось через втрату голувальника. Для цього роботодавці повинні вкладати достатні кошти в профілактику безпеки праці на підприємстві. А для реалізації окреслених напрямків є ефективний важіль — Генеральна угода між Кабінетом Міністрів України та всеукраїнськими організаціями роботодавців і профспілок, яка стосується саме соціально-економічної та трудової сфери.

На семінарі зазначалося, що найбільш ефективне управління охороною праці можливе лише при використанні системи підходу. Реалізувати такий підхід можливо завдяки впровадженню системи управління охороною праці на національному та регіональному рівнях. Обговорювалися актуальні проблеми охорони праці, зокрема практичні результати роботи МОП щодо реалізації проєктів МОП у Росії в рамках глобальної стратегії МОП у сфері охорони праці.

Особливу увагу слухачів привертало доповіді представника бюро МОП, що стосується охорони праці

та пов'язаних з цим економічних питань, в якій були викладені економічні наслідки травматизму на виробничій. На жаль, в умовах скорочення вони не знаходять достатнього відображення як у нормативних актах, так і при проведенні відповідних навчань з питань охорони праці.

Актуальною темою семінару стало обговорення міждержавного ГОСТ 12.0.230—2007, що повною мірою ідентичний Настанові МОП—СЮП 2001 П.О—OSH 2001 (опублікована в додатку «Бібліотека спеціаліста з охорони праці» — «Охорона праці», № 5, 2008 р.). Стандарт діє в 11 країнах СНД і, на думку координатора МОП, допомагає організувати охорону праці на принципово новому рівні. Як приклад наводили практичні результати роботи МОП у Росії, а саме в Північно-Західному федеральному окрузі.

В Україні цей стандарт набуде чинності як ДСТУ ГОСТ 12.0.230:2008 Система стандартів безпеки праці. «Система управління охороною праці. Загальні вимоги» (ГОСТ 12.0.230—2007, IDT) згідно з наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 22 квітня 2008 р. № 132.

Окрім цього слід зазначити, що присвячений оцінці ризиків і ролі соціально-партнерства в ефективній СЮП, плануванню і підготовці до оцінки ризиків, виявленню небезпек і визначення відповідних заходів та контролю за оцінкою ризиків.

Під час семінару відбувся тренінг учасників з питань оцінки та управління ризиками у змодельованих виробничих ситуаціях.

Ширшу подяку учасники висловили організаторам семінару і тренерам за нормативні, довідкові та навчальні

Національний територіальний центр управління по Вінницькій області А. Коваль розповідає про діяльність Держприпромнагляду

Координатори МОП Р. Литваков (ліворуч) та М. Рудаків (праворуч) проводять тренінг

матеріали, які будуть забезпечені усім бажаним для подальшого їх використання у роботі.

Кожна з учасників семінару під час заходів круглого столу після обговорення підсумків семінару висловили свою думку з приводу отриманої інформації і побажання щодо тематики подальших зустрічей з експертами МОП.

Спеціалісти з охорони праці Держприпромнагляду та профспілок розмірковуючи, які важелі потрібно задіяти, щоб впровадити в Україні світові інновації досвід від національного рівня до рівня підприємства. На їхню думку, на багатьох підприємствах служби охорони праці сприймаються як такі, що лише заважають отриманню прибутку. Вони не мають належного авторитету, але при цьому повинні реалізувати свій функції.

Одним із шляхів покращення ситуації є проєктивна діяльність в середовищі роботодавців, які не переймаються, а може, і не здогадуються про економічні наслідки — втрати через кожний нещасний випадок на виробничій. Значальним, що в Україні система управління охороною праці на більшості підприємств малога та середнього бізнесу не впроваджена або впроваджена формально. В умовах економічної кризи багато роботодавців розглядають витрати на охорону праці як резерв для зменшення виробничих витрат, тому заходи щодо забезпечення здоров'я і безпечних умов праці фінансуються за залишковим принципом. Щоб стимулювати роботодавців сприяти впровадженню підходів МОП на підприємствах, потрібно, щоб державний стимул в першу чергу спрямований на стимулювання виробничих витрат, у контексті соціального діалогу і надавали відповідний підтримку.

Багато учасників визначили соціальний діалог як важливий елемент

СЮП. Сьогодні триває співпраця між державою і профспілками, починаючи із спільних перевірок на підприємствах і закінчуючи доповідями з профспілками урядовим доповідям. Хоча в деяких питаннях, наголошує представник профспілок, сьогодні достатній діалог з роботодавцями налагоджено більш рідко, ніж з державною стороною.

Пропонується надати збірники разом на подібних заходах виробничий трих сторін і навчати їх, щоб посприяти, які приймуть рішення, мали достатній багаж знань. Тоді мимовільно вони проблематичнім духом проблем, почнуть за не об'єктивні і мета стане більш досяжною.

Дуже важливим є використання досвіду працівників при оцінці ризиків. Такий досвід також повинен бути складовою СЮП. Дійсно, законодавством передбачена така інституція, як комісія з питань охорони праці, проте на практиці вона займається лише з'ясуванням вини потерпілого, хоча саме вона мала б бути на себе оцінки ризиків на підприємстві.

Учасники вправило цілеспрямоване ставлення в європейських країнах до цього виробничого фактора, як психологічного навантаження. Вони у практичних реаліях сприймаються екстремно. Аналізуючи акти за формою Н-1, можна зустріти формулювання «робота була не в нормі» і тому подібне, хоча за багатьма тими стійсть «примусовий ритм роботи», «попек», «знавдо жорсткі вимоги або цілі».

На семінарі пропонується підтримати ініціативу щодо ратифікації Україною Конвенції МОП № 152 — про техніку безпеки та гігієну праці (портові роботи) (1979 р.), № 155 — про безпеку та гігієну праці (1981 р.);

187 — про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці (2006 р.). Це сприятиме вдосконаленню національної системи управління охороною праці.

Усвідомлюючи важливість та актуальність питань охорони праці на підприємствах, спеціалісти з охорони праці прийняли рекомендації:

вдосконалити нормативно-правову базу на національному рівні з питань охорони праці, адаптувати національні норми з питань охорони праці до міжнародного законодавства; провести спільний семінар з питань охорони праці з представниками роботодавців, профспілок та органів влади; впровадити систему управління охороною праці, яка б відповідала дозвілній системі управління охороною праці — СЮП 2001 на регіональному рівні; покращити умови на підприємствах. Наприклад, ширше підтримувати показати ефективність впровадження СЮП;

залучати роботодавців та керівників підприємств до навчання з питань охорони праці;

оприлюднити рекомендації щодо розробки практичних рекомендацій з питань охорони праці до проведення навчання з метою зменшення кількості порушень охорони праці на робочому місці; профспілковим організаціям постійно використовувати в своїй роботі нормативні матеріали з питань охорони праці.

Оприлюднити рекомендації бути надіслані в штаб-квартиру МОП у Женеві для пошуку шляхів ефективного впливу у майбутньому між МОП і організаціями України, які займаються охороною праці.

www.ohoronapraci.kiev.ua

21

22

ОХОРОНА ПРАЦІ 12/2009

Засідання колеґії

За матеріалами засідання підготував заступник головної редактора журналу «Охорона праці» **Костянтин Тейчино**
Фото автора

У листопаді на черговому засіданні колеґії було розглянуто питання про стан організації правової роботи в системі Держгірпромнагляду. Заступник начальника управління нормативно-правового та юридичного забезпечення Комітету І. Каліновська зазначила, що в умовах постійних змін (удосконалення) законодавства це питання є дуже актуальним.

Проводили перевірки, інспектори дуже часто тепер працюють з юристом підприємства. І від знань та вміння інспектора правильно застосувати вимоги законодавства залежить якість самої перевірки та оформлення документів.

Піа час аналізу пред'явлених позовів до органів Держгірпромнагляду виявлено тенденцію до збільшення кількості оскаржень роботодавців від інспекторського складу (визнання працівника розпоряджати на призначення виконувати роботу або об'єкту незаконним, протиправним). Майже 60% судових справ — це розгляд спорів, пов'язаних з проведенням

справ. У М. Миколаєві почастішали випадки виявлення електричного струму назовнішніх та внутрішньобудинкових мережах газопроводу. Головна причина — використання газопроводів для крадіжок електроенергії. У листопаді комісія в складі представників ВАТ «Миколаївгаз», Миколаївського управління експлуатації газового господарства, ВАТ «Миколаївгазобленерго», управління з питань надзвичайних ситуацій міськвиконкому провела перевірку та закрила на будинкових мережах газопроводу.

За результатами роботи комісії Департамент ЖКГ міста прийняв рішення про припинення подачі газу до одного багатоквартирного будинку.

Доповідає І. Каліновська

CO₂, C₄H₁₀, Cl₂, O₃, NO, H₂, HCN, SiH

РОСС Газаріт

НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ
ВАТ «РОСС»
лідер України у виробництві приладів газового контролю

ВИРОБЛЯЄ прилади безпеки — газосигналізатори для всіх галузей промисловості, будівництва, житлово-комунального господарства

СИГНАЛІЗАТОРИ І ГАЗАНАЛІЗАТОРИ
виглядають небезпечки від токсичних газів та парів; вибухонебезпечних газів та парів; недостатку (надлишку) кисню; затоплення приміщень водою.

ПРОМИСЛОВІ СТАЦІОНАРНІ
- ШИТ-3 (присад нового покоління — до 24 каналів)
- ШИТ-2, СОС-1

ПРОМИСЛОВІ ПЕРЕНЕСНІ
- СТХ-17, ЗОНД-1

ПОБУТОВІ ТА КОМУНАЛЬНІ
- СГБ-1 (18 модифікацій), СГ-1 (3 модифікації)

Світлозвукові табло УС-1, блоки керування зовнішньою сигналізацією БУВС, пристрої передачі сигналів клапану УПСК

Внесені до Державних Реєстрів УКРАЇНИ, РОСІЇ, мають сертифікати та дозволи Держгірпромнагляду України і Федеральної служби з екологічного, технологічного та атомного нагляду Росії на застосування.

ГАЗОРЕГУЛЯТОРНІ ПУНКТИ ТА ВУЗЛИ ОБЛІКУ ГАЗУ
широка гама побутових, комунальних, промислових пунктів та вузлів на вхідний тиск 0,5 — 12 бар пропускною здатністю 1 — 20 000 м³/год і більше

ПРЕДСТАВЛЯЄ зі складу у широкому асортименті імпорту **ГАЗОВУ АРМАТУРУ** фірм MADAS, FIORENTINI, DELTA, IVR

РЕГУЛЯТОРИ ТИСКУ ГАЗУ побутові, комунальні, промислові

КЛАПАНИ ЕЛЕКТРОМАГНІТНІ 0,5-6 бар, DN15-DN200

ФІЛЬТРИ ГАЗОВІ І ФІЛЬТРИ-РЕГУЛЯТОРИ DN15-DN200

КУЛЬОВІ КРАНИ, ЗАТВОРИ ПОВОРОТНІ для газу, води промислові, DN15-DN300

ХАРКІВ: (057) 719-47-12, 751-93-91
E-MAIL: GAZ@ROSS.COM.UA, HTTP://WWW.ROSS.COM.UA
КИЇВ: (044) 501-11-39; ICQ: 431558137

Видобувники вугілля браконьєрським способом наражають працівників на смертельний ризик — рівень травматизму при цьому набагато вищий, ніж на державних підприємствах. Правоохоронні органи Донецької області у жовтні поклали край незаконному вугледобуванню у Шахтарському та Харківському районах. Загалом з початку 2009 р. ліквідовано 170 «копалок», порушено 49 кримінальних справ проти їх власників.

У листопаді минув рік після введення нових штрафів за порушення Правил дорожнього руху. За інформацією Херсонського облуправління ДАІ, за 10 місяців 2009 р. в області виявлено 157 тис. порушень (за аналогічний період 2008 р. — 228,3 тис.). Головними порушеннями, які спричинили ДТП, є перевищення швидкості, управління транспортним у нетверезому стані, порушення правил обгону, неправильний проїзд перехрестя. Кількість ДТП зменшилась на 34,5% (728 проти 1112 у 2008 р.).

У м. Миколаєві почастішали випадки виявлення електричного струму назовнішніх та внутрішньобудинкових мережах газопроводу. Головна причина — використання газопроводів для крадіжок електроенергії. У листопаді комісія в складі представників ВАТ «Миколаївгаз», Миколаївського управління експлуатації газового господарства, ВАТ «Миколаївгазобленерго», управління з питань надзвичайних ситуацій міськвиконкому провела перевірку та закрила на будинкових мережах газопроводу.

Доповідає І. Каліновська

Небезпечніше вибухівки — недобросовісне ставлення до посадових обов'язків

Державне підприємство «НВО «Павлоградський хімічний завод», без перебільшення, належить до розряду унікальних. Тут свого часу кувався ракетний шит Радянського Союзу, а з його розпадом і скороченням озброєння персонал перекваліфікувався на утилізацію боєприпасів, твердого ракетного палива та виробництва вибухівки для промислових потреб. Наприкінці вересня уперше за останні десятиліття стан охорони праці на цьому підприємстві став предметом обговорення на засіданні колеґії Держгірпромнагляду.

Доповідає В. Іванченко

існую є недостатня вимогливість з боку юридичної служби центрального апарату. Заслухавши та обговоривши інформацію І. Каліновської про стан організації правової роботи в територіальних Держгірпромнагляді та підприємствах, в установках і організаціях, що належать до сфери управління Комітету, колеґія зазначила, що в деяких територіальних і майже на усіх підприємствах, в установках та організаціях, що належать до сфери управління Держгірпромнагляду, стан організації правової роботи не відповідає вимогам Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації.

Для покращення ситуації рішенням колеґії, зокрема, начальник управління з питань надзвичайних ситуацій міськвиконкому вжити заходів, спрямованих на приведення роботи юридичної служби у відповідність до зазначених вимог. Про підсумки перевірки підготувати суб'єктів господарювання з високим ступенем ризику до роботи в осінньо-зимовий період 2009—2010 рр., проведеної територіальними Держгірпромнаглядами, доповісти начальнику управління організації державного нагляду в металургії, енергетиці, будівництві та котлонадладу В. Іванченко.

Піа час перевірок було виявлено низку недоліків в організації цієї роботи, а саме: не всі вугільні підприємства належним чином підготували котельні установування до роботи в зимових умовах на підприємствах газопового господарства не завершено складання паспортів готовності котельні до опалювального сезону; в окремих районах не на всіх системах газоопалювання повністю проведено технічне обслуговування; на підприємствах електроенергетичної галузі повільно вирішують питання щодо забезпечення резервними дієкими електростанціями об'єктів першої категорії електропостачання, не всі об'єкти газулі готові до роботи в умовах ожеледиці і можливого обмеження провідності; не на всіх підприємствах з виробництва та транспортування теплової енергії створено достатній запас основного та резервного палива; працівники не у повній мірі забезпечені теплим спелеодомом.

Подібні недоліки є характерними й для інших галузей суспільного виробництва. Піа час перевірок було виявлено 4073 порушення вимог нормативних актів з охорони праці, заборонено експлуатацію 1208 об'єктів та виконання робіт. За допущення порушення притягнуто до адміністративної відповідальності 433 посадові особи, з них перших керівників — 38. Керівникам підприємств видано обов'язкові до виконання приписи, по результатам перевірок проінформовано відповідні об'єкти державного нагляду та органи місцевого самоврядування. З метою запобігання аваріям та виробничому травматизму, посилення ефективності державного нагляду виконання інспекторів шляхом спеціалізації на суб'єктах господарювання з високим ступенем ризику серед інших колеґія також задала нагляд за суб'єктами господарювання з метою запобігання аваріям та виробничому травматизму, посилення ефективності державного нагляду виконання інспекторів шляхом спеціалізації на суб'єктах господарювання з високим ступенем ризику в осінньо-зимовий період 2009—2010 рр.

високим ступенем ризику й у разі необхідності вживати заходів щодо їх безпечної експлуатації. Також на засіданні колеґії було заслухано та обговорено інформацію начальника відділу персоналу, дільничного керівника територіального нагляду І. Покотія про подальшу роботу щодо запобігання корупційним діям в ім'я державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці. Колеґія зобов'язала начальника територіального нагляду І. Покотія про подальшу роботу щодо запобігання корупційним діям в ім'я державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці. Колеґія зобов'язала начальника територіального нагляду І. Покотія про подальшу роботу щодо запобігання корупційним діям в ім'я державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці.

Михайло Федій, начальник Придніпровського міжрегіонального державного інспекції промислової безпеки та охорони праці в хімічній промисловості

Фото І. Бєзуглого та з архіву підприємства

Державне підприємство «НВО «Павлоградський хімічний завод» є об'єктом підвищеної небезпечки. Тому ще на початку 90-х років Держнагляд охорони праці прийняв рішення визначити робоче місце державного інспектора охорони праці безпосередньо на його території. Таким чином, тут щомісяця проводилось 2—5 оперативних і щорозу одна комплексна перевірка. Причому щорозу за результатами перевірок у Павлограді за участі керівників і спеціалістів заводу проводилось ویژه засідання ради територіальних.

Якщо подивитися з точки зору доцільності подібних заходів, то протягом десятиліття на підприємстві не було аварій, групових нещасних випадків і нещасних випадків зі смертельними наслідками. Але з початку поточного року тут допущено зростання рівня загального травматизму. Якщо протягом 2005—2008 рр. було зареєстровано 4 нещасні випадки і при цьому травмовано чотирьох працівників, то за 5 місяців 2009 р. сталося 3 нещасні випадки. Серед них — один груповий нещасний випадок з трьома потерпілими та один випадок зі смертельним наслідком. Усього було травмовано 5 працівників.

виконаних робіт з утилізації боєприпасів та виробництва промислових вибухових речовин. Зокрема, 7 сівня під час перевантаження тротилу з вагона у вагон обморозив руки робітника М. Злодом і з'ясувалось, що у нього це не вперше — добути злиму робітником. Однак факт злиму є фактом: останнє обмеження тротилу під час виконання трудових обов'язків, і вантажнику у лікарні ампутували фаланги на кількох пальцях.

Усі нещасні випадки (за винятком одного, під час якого загинув працівник) сталися при виконанні робіт з утилізації боєприпасів та виробництва промислових вибухових речовин. Підприємство не виконало вимог законодавства, а саме: не було введено в дію системи управління безпекою (система управління безпекою підприємства), не було введено в дію системи управління безпекою (система управління безпекою підприємства), не було введено в дію системи управління безпекою (система управління безпекою підприємства).

Питається: неже ніхто не пояснював робітникам, що спалювати порох на відкритому вогні не можна, що спалювати його заповняючи забороняється? Хіба на підприємстві не існує технологічної лінії, на якій можна безпечно утилізувати порох? Звичайно, існує. Але партия пороху масою 1 т (!!!) чому не спрямовується до спеціального печі для спалювання, а подається до бруствера, за яким розкладається звичайне багаття.

Відповідь на це запитання дало розслідування нещасного випадку. З'ясувалось, що спеціальна лінія для знищення пороху перебувала на ремонті. Завою це, заступник начальника дільничного прийняв рішення продовжити роботу за допомогою відкритого вогню, адже склад заповнений і в ситуації треба було якомога швидше вилізти. Майстер П. Тиглова розкла багаття і залучила до небезпечної справи робітників. Чим закінчилась ситуація, ми уже знаємо. Тож не

було нічого несподіваного у тому, що територіально Держгірпромнагляду по Дніпропетровській області у безпечно організовану комплексну перевірку виробництва промислових вибухових матеріалів, утилізації боеприпасів і твердого ракетного палива.

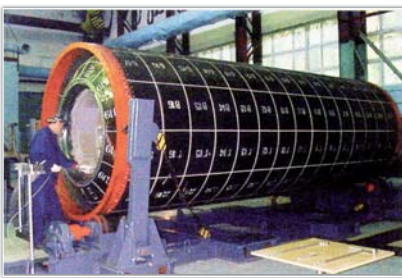
Висновки державних інспекторів виявилися жорсткими: принаймні чи обмежено експлуатацію 11 одиниць обладнання, притягнуто до адміністративної відповідальності 6 посадових осіб. За пропозицією інспекторів були збільшені із займаних посад головний механік підприємства та заступник начальника виробництва. А стосовно дій майстра матеріали пішли до прокуратури і там їх кваліфікували як злочинні. Був суд. Майстра позбавили волі на рік. Щоправда, умовно. Але, все одно, це – резонанс і сигнали для інших керівників: правила треба поважати. Щоб стабілізувати ситуацію, на виробництві промислових вибухових речовин ввели обмежений режим державного нагляду за станом промислової безпеки та охорони праці.

Але, як каже, це не вистиги покласти підпис під матеріалами комплексної перевірки, як до Павлограда змушені були відкрити ще одну групу інспекторів. 19 травня на ДП «НВО «Павлоградський хімічний завод» у трансформаторній підстанції напругою 6 кВ загинув від ураження струмом кабельник-сплавальник. Знову та ж сама картина: знайома, як і що треба робити, робити вимкував все напаша.

Ось чому у липні згідно з планом роботи Держгірпромнагляду було проведено комплексну перевірку всього підприємства. Було виявлено 466 порушень нормативних актів з охорони праці, призупинено експлуатацію 35 одиниць устаткування та робіт, до адміністративної відповідальності притягнуто 31 посадову особу.

Виникає цілком умотивоване запитання: як можна було дійти до такого рівня організації охорони праці, щоб наглядовому органу довелося виявляти такий великий резерв?

Аналіз стану охорони праці та виявлених порушень свідчить, що в умовах кризи керівництво підприємства в особі генерального директора Л. Шимана та технічного директора Є. Устименка не забезпечило функціонування ними ж затвердженої системи управління охороною праці відповідно до вимог Закону «Про охорону праці». Після значного скорочення фінансування державних програм з утилізації твердого ракетного палива і боеприпасів, падіння попиту на про-

Вилучення твердого палива з ракети

мисловий вибухові матеріали підприємство не тільки перейшло на щотижневий робочий тиждень, а й вимушене було скоротити кожного третього працівника. В умовах нестабільної роботи на заводі складалася така ситуація, коли деякі керівники структурних підрозділів не тільки не виконують покладені на них обов'язки щодо вирішення питань охорони праці, а навіть ігнорують їх і допускають злочинну небезпечність. Зі свого боку керівництво підприємства не виявляє необхідних заходів щодо запобігання нещасним випадкам та усунення їх причин. Тут фактично відсутній контроль за експлуатацією електроустановок та іншого обладнання з боку начальника енергоуправління А. Нечай, яка безпосередньо підпорядкована технічному директору. На 30 трансформаторних підстанціях не перевірено стан безпеки електроустановок і відповідність експлуатації електроустановок нормативним вимогам безпеки. А ці підстанції забезпечують не тільки роботу підприємства, а й житлову масину Павлограда. Виходячи з цього, було прийнято рішення обмежити виконання робіт персоналом на підстанціях до отримання експертного висновку щодо можливості подальшої їх експлуатації.

Така ж позиція комісії з охорони праці, призупинено експлуатацію 35 одиниць устаткування та робіт, до адміністративної відповідальності притягнуто 31 посадову особу.

Така ж позиція комісії з охорони праці, призупинено експлуатацію 35 одиниць устаткування та робіт, до адміністративної відповідальності притягнуто 31 посадову особу.

Не кращий стан виявився в селекції. На ділянці водозабезпечення та очисної системи на порушення проекту відсутній контроль і сигналізація за вибухонебезпечною концентрацією водню, не встановлено вентилятор у іскрообмеженому виконанні, відсутня припливна вентиляція та відповідний контур заземлення. Виходячи з цих та ряду інших порушень, керівництво підприємства направлено подання стосовно невідповідності займаних посад начальника енергоуправління А. Нечай і головного енергетика підприємства В. Копана.

Така ж позиція комісії з охорони праці, призупинено експлуатацію 35 одиниць устаткування та робіт, до адміністративної відповідальності притягнуто 31 посадову особу.

Така ж позиція комісії з охорони праці, призупинено експлуатацію 35 одиниць устаткування та робіт, до адміністративної відповідальності притягнуто 31 посадову особу.

Усі причини нещасних випадків – організаційні. Але це – невиконання вимог посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці, порушення технологічного регламенту. На превеликий жаль, за висновком комісії, сам комерційний директор так і не зрозумів свою роль і місце в організації безпечної виробництва вибухових речовин та утилізації боеприпасів.

Тут також не можна не сказати і про те, що служба охорони праці, у першу чергу начальник відділу Н. Дир-

внявська та начальник управління охорони праці Т. Холодова, не дали належної оцінки роботі директорів, начальників управлінь і виробничих, не інформували з приводу очевидних проблем генерального директора заводу. І це також знайшло відображення у рішенні комісії Держгірпромнагляду, у подальших стосовно відповідності займаних посад начальника відділу охорони праці підприємства.

Самі керівники ДП «НВО «Павлоградський хімічний завод» при-

чини проблем зі станом безпеки виробничого майданчика у зв'язі з хронічним недофінансуванням з боку держави програм утилізації боеприпасів. І з цим не можна не погодитися. Однак не можна не врахувати і ту обставину, що в основі нещасних випадків, які сталися на підприємстві, і багатьох інших нещасних випадків охорони праці лежить недооборонене ставлення посадових осіб до своїх обов'язків. Цю проблему необхідно вирішити якнайшвидше.

Інформація

Заборонено експлуатацію 5 ШГРП

У жовтні 2009 р. державні інспектори територіального Держгірпромнагляду по Закарпатській області провели перевірку державних Правил безпеки систем газопостачання України під час експлуатації ШГРП у структурних підрозділах ВАТ «Закарпатгаз».

Серед порушень, які було виявлено, – невідповідність режимів роботи ШГРП затвердженій режимній карті (Печерницька філія); недотримання графіка перевірки спрацювання запірно-запобіжних і запірно-сигнальних клапанів (Славська та Березівська філії); відсутність відміток в експлуатаційних журналах про роботи, виконані під час

технічного обслуговування, та незадіяність ліній регулювання, не відключення заглушками (Ужгородська управління, Мукачівська філія). Заборона експлуатації газодержавних ШГРП унеможливила наслідки аварійних ситуацій, подібних тій, що призвела до загибелі 23 мешканців багатопверхових у Дніпропетровську кілька років тому. За результатами перевірки видано 16 приписок, відповідно до яких необхідно усунути 178 порушень нормативно-правових актів з охорони праці. До адміністративної відповідальності притягнуто 16 посадових осіб. Заборонено експлуатацію 5 ШГРП.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

www.prombezpeka.com

ПРОМИСЛОВА БЕЗПЕКА

ПОНАД 1000 СТОРИНОК КОРИСНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

- Новітні наукові розробки та дослідження
- Ексклюзивні інтерв'ю
- Додаток «Знакомство»
- Коментарі юристів до нормативних актів
- Міжнародний досвід: стандарти, право, практика
- Матеріали розслідувань нещасних випадків на виробництві
- Здоров'я та соціальний захист працівників

Все, що Ви повинні знати!

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 99996

ВІДДІЛ ПЕРЕДПЛАТИ: м. Київ, Дмитро Баранов
Тел./факс: (044) 440 82 09, тел.: (044) 221 06 50, podziaka@prombezpeka.com

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: м. Київ, Антон Яремченко
Тел./факс: (044) 440 82 09, тел.: (044) 221 06 50, reklama@prombezpeka.com

■ Фотозвинувачення

На цей раз ПОЩАСТИЛО

Василь Соляник

Фото автора

У матеріалі «Несправедлива еффорія», що був опублікований у рубриці «Фотозвинувачення» («Охорона праці», № 8, 2009 р.), автор піддав критичній оцінці приватне підприємство «Будало-рич» за допущені ним порушення будівельних норм і правил (зокрема, відсутність обгородженого периметру об'єкта другого ряду захисних козирків із суцільного настилу) при спорудженні багатопверхового житлового будинку по вул. Лавинське шосе у м. Хмельницькому. Виявилось, що ціл критично замало, аби підірвати усупрощення порушення. Виснаслід падіння будівельних матеріалів з перекриття дев'ятого поверху було зруйновано один із козирків першого ряду (фото 1). Не важко собі уявити, що могло статися, якби в цей момент у зоні падіння (під козирком першого ряду) перебували працівники.

У зв'язку з тим, що після висловленої в журналі критики органи державного управління міста палять об пацелях, не адекватно, щоб змусити роботодавця забезпечити на будівельному майданчику дотримання нормативно-правових актів з охорони праці, то чи не пора це зробити прокуратурі міста? Тим більше, що на будівельному майданчику допускаються й інші порушення вимог безпеки. Зокрема, робітники продовжують працювати без засобів індивідуального захисту (фото 2).

■ Трибуна держінспектора

Приховуванню нещасних випадків – БІЙ!

За даними Держгірпромнагляду, лівова частка нещасних випадків стається на підприємствах недержавної форми власності, але питання охорони праці відсутність на єдиний план. Про нещасні випадки, що сталися на робочих підприємств у середній міській і на початку серпня, територіальному Держгірпромнагляду по Одеській області стало відомо лише наприкінці серпня.

Ольга Воробіова, головний державний інспектор Одеської держінспекції промислової безпеки та охорони праці в АПК ІСКС

Про нещасний випадок, що стався з охоронником ТОВ «Патріот» О. Шевченко, територіально стало відомо з повідомлення обласної клінічної лікарні. Для того, щоб дізнатися про обставини та причини травми, територіальною службою зайнято керівництво підприємства. Відповідь було отримано тільки 31 серпня. Комерційний директор І. Казак повідомив, що 17 липня 2009 р. о 6 год ранку до офісу ТОВ «Патріот» увірвалися озброєні бійці спецпідрозділу «Сокира» і почали проводити обшук. Охоронника О. Шевченка, який чергував того дня, надягнувши на нього наручники, кинули на підлогу, в результаті чого він одержав травму голови. Після цього його забрали до міської прокуратури. Після повернення до офісу потерпілому стало але. Машинною «швидкої допомоги» його доставили до обласної клінічної лікарні, де йому було надано медичну допомогу, зроблено необхідні аналізи та томограму голови. Листка непрацездатності О. Шевченко, за його твердженням, не брав, і через три доби, за графіком, вийшов на роботу.

Про те, що сталося з інспектором оргвідділу ВАТ «Туристично-виробнична фірма «Чорне море» Д. Ніколає-

вим, у територіальному так само діяльність з повідомлення Одеської міської клінічної лікарні № 10. Виявилось, що в одному з приміщень підприємства (готель) стала пожежа, під час якої потерпілий отруївся чадним газом. З готелю про те, що сталося, повідомлення не було, і головний державний інспектор звернувся туди за роз'ясненнями. З адміністрації повідомили, що Д. Ніколаєв отруївся... йогуртом. У лікарні йому начебто надали першу медичну допомогу, і через годину він був на своєму робочому місці. Це що ж виходить: лікарі не змогли відрізнити отруєння чадним газом від харчового? І скільки йогурту треба випити здоровому чоловіку, щоб потрапити на лікарняне ліжко?

Відповідей на листи територіальних з приводу нещасних випадків з їх співробітниками громад управління гаражно-будівельного кооперативу «Дружба» В. Кримський і директор Одеської обласної дирекції ТОВ «Національна акціонерно-страхова компанія «Оранта» Є. Мельничук взагалі не надали ніяких пояснень.

Як бачимо, на зазначених підприємствах стався приховування нещасних випадків. З'ясувалось, що розслідування їх у встановленому порядку не проводилося, їх не було взято на облік. А це означає, що в ряді ускладнених наслідків нещасних випадків людина не одержить відшкодування шкоди і не матиме ніяких засобів на лікування. Швидше за все, потерпілий про це й не знає, а власники підприємств не проінформували їх про можливі наслідки.

На жаль, ними це бода більшість підприємств приватного бізнесу, де подібні випадки несподівано. На цих підприємствах не функціонує система управління охороною праці, не розроблені положення про службу охорони праці, про навчання та перевірку знань з питань охорони праці, не складено переліку посадових осіб, які зобов'язані проходити перевірку знань з охорони праці.

Територіальна тримає на контролі розслідування нещасних випадків на виробництві. Забезпечено цілодобове чергування з метою оперативного реагування на повідомленнях не функціонує система управління охороною праці. У робочий час повідомлення надійшли співробітників відділу організації нагляду за промисловою безпекою та охороною праці, у нічний час, вихідні та святкові дні –

ПП «УЧБОВА НАОЧІСНІСТЬ» пропонує

- Тренажери надання першої медичної допомоги (реанімаційні).
- Стенди та плакати з охорони праці, екології, пожежної безпеки, правил дорожнього руху.

03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 35/37, оф. 807
Тел./факс: (044) 495-78-69
моб.: (050) 977-30-70, (095) 457-88-12
E-mail: douk@nab.com.ua, www.douk.ua.ua

В безпека праці заради майбутнього!

ВІДП. ЗА ПРЕДСТАВНИЦТВОМ:

- СПЕЦВЗУТТА
- СПЕЦДОЯ
- ЗІТ ВІД ВИРОБНИКІВ!

ТОВ «Ватекс»

Львівська обл., м. Біла Церква	Київ	тел.: 044) 249-24-41
вул. Герасименка, 2	Київ	тел.: 057) 755-75-35
тел.: (04653) 519-70-70	Суми	тел.: 0549) 4585-86
www.vatex.ua	Синьфрунська	тел.: 056) 387-25-10

Наука – виробництво

ПОВІТРЯ БУДЕ ЧИСТИМ

На рахунок колективу кафедри екології і безпеки життєдіяльності Херсонського національного технічного університету, якою керує докт. техн. наук, професор В. Михайлик, сотні вибородах, десятки з яких впроваджені у виробництво. Серед них і такі, які суттєво сприяють покращенню умов праці і забезпеченню безпеки на виробництві.

Сергій Колесник, наш власкор. Фото з архіву університету

Екологія і безпека життєдіяльності людей – поняття, невіддільні один від одного. Тому метою багатьох наукових і дослідних робіт на кафедрі є вирішення питань, які стосуються покращення умов праці і екології, і умов праці на виробництві. Серед останніх науково-дослідних робіт колективу кафедри – вдосконалення процесу відцентрового пилословлювання, розробка циклоноротаційного пилословлювача, здатного працювати в сухому і мокрому (як аборсер) режимах. Робота проводиться під керівництвом старшого викладача кафедри С. Кузнєцова. Це питання особливо актуальне нині, тому що забруднення повітря техногенними газодимними і твердими речовинами є однією з найважливіших проблем. Значна кількість техногенних забруднювачів виникає при використанні органічного палива. З двох тисяч ідентифікованих речовин, що забруднюють атмосферу повітря, 80–85% припадає лише на чотири інгредієнти, одним з яких є пил. Найбільшу небезпеку становить тонкодисперсний пил, який поширюється в навколишньому повітрі. Частинки пилу розміром менше ніж 1 мкм набагато повільніше осідають з нерухомого повітря під дією сили тяжіння і здатні заважати в приміщеннях практично на неможливій час, тоді як частинки розміром 30–100 мкм випадають в осад за кілька хвилин. Механічні фільтри просто не уловлюють мікроскопічні порохини. Найефективнішим є те, що такий пил не вловлюється природним захистом людського організму (вільчастим епітелієм у бронхах) і осідає в легенях. Тривала праця в умовах заміщеного повітря призводить до хронічних захворювань легень (пілосилозокоз). Крім того, пил здатен адсорбувати з повітря отруйні гази, що спричиняє

Колектив кафедри

отруєння організму, а також прискорює зношення обладнання, сприяє утворенню вибухонебезпечних сумішей. Для вирішення проблеми створено автономний газоочисний агрегат, в якому об'єднані відцентровий тягловий процес з циклонним пилословлюванням, ротаційним газочисником, дисперсним і сепаруючим апаратами від пилу в мокрому режимі становить 98–99%, заощаджують енергетику та матеріальні ресурси, що підтверджує позитивний екологічний і економічний ефект від впровадження ЦПА. Таких винаходів, проектних розробок могло б бути набагато більше, якщо науці у вищих навчальних закладах України приділялося значно більше уваги, адже без науково-дослідної роботи немає нормального навчального процесу. Нині перед вищими навчальними закладами і державою поставили завдання відновити престижність наукової праці, приняти вітальні і міграційні наукових кадрів, забезпечити залучення до науки талановиті молоді. Тож і вирішувати їх слід спільно.

Для вирішення проблеми створено автономний газоочисний агрегат, в якому об'єднані відцентровий тягловий процес з циклонним пилословлюванням, ротаційним газочисником, дисперсним і сепаруючим апаратами від пилу в мокрому режимі становить 98–99%, заощаджують енергетику та матеріальні ресурси, що підтверджує позитивний екологічний і економічний ефект від впровадження ЦПА. Таких винаходів, проектних розробок могло б бути набагато більше, якщо науці у вищих навчальних закладах України приділялося значно більше уваги, адже без науково-дослідної роботи немає нормального навчального процесу. Нині перед вищими навчальними закладами і державою поставили завдання відновити престижність наукової праці, приняти вітальні і міграційні наукових кадрів, забезпечити залучення до науки талановиті молоді. Тож і вирішувати їх слід спільно.

Нові технології

Безпечна експлуатація ОПАЛУБНИХ СИСТЕМ

Під час зведення конструкцій за технологією монолітно-каркасного будівництва бетонні роботи виконують темп будівництва, в опалубці системи – іншою трудомісткістю. З метою зменшення рівня виробничого травматизму під час зведення будівель з монолітного залізобетону потрібна детальна розробка технічної документації з питань безпечних умов праці.

Микола Федоренко, головний державний інспектор Київської державної інспекції промислової безпеки та охорони праці у будівництві. Фото автора

Технологія зведення будівель з монолітного залізобетону з використанням опалубки систем набула широкого розвитку в Україні. Опалубка система (опалубка) – тимчасова допоміжна конструкція для забезпечення форми, розмірів і положення в просторі монолітної конструкції, що зводиться. До складу опалубки входять: формувальні елементи, що забезпечують конфігурацію, розміри та якість поверхні монолітної конструкції; елементи кріплення для підтримання опалубки форм; засоби підмоцнення (навісні площадки, ригельовані) для розміщення працюючих. У формувальних елементах будівельної опалубки, розміри та призначення, вони є устаткуванням багаторазового використання. Монолітний залізобетон забезпечує вогнетривкість конструкцій, підвищує їхню жорсткість і надійність, вимоги індустріального зйомочного виконання бетонних робіт.

Нормативно-правова база

Порядок експлуатації будівельної опалубки визначає ГОСТ 23477–79 «Опалубка разборно-переставна мелкосетчатая инвентарная для возведения монолитных бетонных и железобетонных конструкций. Технические

условия», який поширюється на опалубку разборно-переставну дрібнощитову інвентарну універсальну призначення, до складу якої входять окремі елементи масою не менше 50 кг, щити, підтримувані елементи та елементи кріплення. В нормативно-правової політиці Інструктивні вказівки з безпечних методів ведення опалубних робіт у гідромеханічному і енергетичному будівництві (НІАОП 1.1.10.6-08-82) і ДСТУ Б Д.2.2-1:2008 «Ресурсні елементи котирих норми на будівельні роботи. Бетонні та залізобетонні конструкції монолітні. Збирання і розбирання опалубки». Практично кожний нормативний документ, пов'язаний з будівництвом, містить вимоги безпеки під час виконання опалубочних робіт. До таких нормативних документів належать, наприклад, Правила безпечного виконання робіт при спорудженні об'єкта з монолітного бетону та залізобетону (НІАОП 45.2-1.11-97), Правила охорони праці при ремонті і реконструкції об'єктів житлово-комунального господарства (НІАОП 45.2-1.02-90), Правила охорони праці при будівництві мостів і утриманні автомобільних доріг і на інших об'єктах дорожнього господарства (НІАОП 63.21-1.01-86), Правила безпеки під час проведення робіт з будівництва мостів (НІАОП 45.21-1.03-98).

У нормативному документі Міжнародної організації праці – Конвенції 187 про безпеку та гігієну праці у будівництві (1988) ст. 22 встановлюються такі вимоги під час роботи з опалубкою: збирання конструкційних каркасів і їхніх компонентів, опалубки, кріплень до неї та інших кріпильних виконувати тільки під надглядом компетентної особи; з метою захисту працівників від небезпек, пов'язаних з тимчасовою нестійкістю конструкцій, треба вживати належних запобіжних заходів; опалубка,

кріплення до неї та інші кріплення повинні мати таку конструкцію. Класифікація і обчислення таким чином і утримуватися в такому стані, щоб вони цілком витримували всі навантаження, яких можуть зазнавати. Необхідно відзначити, що нововведені нормативні документи Держбуду ДБН В.1.2-12:2008 «Будівництво в умовах ушліщеної забудови. Вимоги безпеки» не містять жодних конкретних вимог щодо експлуатації опалубочних систем в умовах високої температури, лише передбачає розробку додаткового проекту системи моніторингу об'єкта будівництва, прилеглої забудови та території.

Види опалубки систем та їх елементи

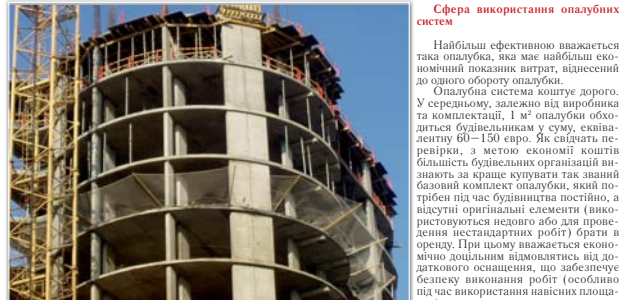
Для поділу видів опалубки систем за конструктивними особливостями та характеристиками сфери їх використання наведено в таблиці.

Відповідно до ГОСТ 23478–79 «Опалубка для возведения монолитных бетонных и железобетонных конструкций. Классификация и общие технические требования» опалубку розрізняють за такими ознаками: за кількістю циклів використання – одноразові (використовуються тільки один раз) та інвентарні (багаторазові); за конструктивними особливостями – індивідуальна, незнімна, розборно-переставна, підйомно-переставна, об'ємно-переставна, блокочна, ковзана, котюча, пневматична, з металеріалом, що формує конструкцію елементів, – дерев'яна, металева, з синтетичних матеріалів, матеріалів на основі цементних в'язучих і комбінованих матеріалів, за можливістю використання в умовах дії зовнішньої високої температури (неутеплена, утеплена та термоізоляційна (з підйомом)). Механізовані опалубочні системи доцільно використовувати при значних обсягах бетонних робіт. Блокочна опалубка (блок-форма) доцільна, якщо є більш як 30 одиничних конструкцій однакових розмірів. Термоізоляційну опалубку застосовують для облігання бетону в зимових умовах або прискорення твердження. Пневматична опалубка використовують для зведення криволинійних конструкцій зав-

товини 30–100 мм. Підвісна опалубка використовують для навісних жорсткої арматури колон і балок, до яких за допомогою хомутів підвішують формувальні елементи.

Залежно від матеріалу формувальних елементів незнімна опалубка поділяється на залізобетонну, армоцементну, фібробетонну, склоцементну, азбестоцементну, металеву, синтетичну та комбіновану. За функціональним призначенням розрізняють незнімну опалубку, яку застосовують тільки як формувальний засіб, опалубку облицювання (захисну або декоративну), опалубку гідрозащити та опалубку теплоізоляції. Комбінована опалубка, як правило, містить елементи каркаса, підтримувальні конструкції та кріплення, виготовлені із сталі, а палуба і опалубні щити – з водостійкої фанери або синтетичних матеріалів. Тому така опалубка, зібрана за основні позитивні якості металевих (високу оборотність, велику жорсткість і стійкість до місцевих навантажень), є дешевою і легкою. Існує ТУ В.2.7-25.2-24926794-003-2002. «Елементи опалубки незнімної з пінопласти-

Сфера використання опалубочних систем

Найбільш ефективною вважається така опалубка, яка має найбільш економічний показник відношення до одного обороту опалубки. Опалубка система коштує дорого. У середньому задоволює від виробника та комплектуючі, 1 м² опалубки обходиться будівельникам у суму, еквівалентну 60–150 євро. Як свідчать перебірки, з метою економічності найбільші будівельні організації визнають за краще купувати так звані базовий комплект опалубки, який потрібний під час будівництва постійно, а відсутні оригінальні елементи (використовуються недовго або для проведення нестандартних робіт) брати в оренду. При цьому вважається економічно доцільним відмовлятися від додаткового оснащення, що забезпечує безпеку виконання робіт (особливо під час використання навісних площадок).

Будівництво 20–30-поверхових будівель успішно виконується за допомогою традиційної збірно-розборної опалубки, темп їх зведення не перевищує 3–4 поверхи за місяць. Сумісна технологія зведення монолітного каркасу і фасадних конструкцій потребує спеціальної технічної розробки питань, що стосуються безпечних умов праці. Практика будівництва будівель висотою вище 30 поверхів свідчить про необхідність використання спеціальних самоніваючих опалубочних систем з гравітним приводом, які працюють, без вантажоопалубочного крана за бую-якої праці. Самодійними опалубочні системи в комплексі вирішують питання монтажу та демонтажу опалубки, переміщення її по висоті, забезпечення безпечних умов ведення робіт і максимальної захисту від вітру. Подібні опалубочні системи є індивідуальними, тобто проєктуються та виготовляються під конкретний об'єкт, вони можуть забезпечувати зведення одного поверху за 4–5 днів. Хоча самодійними опалубочні системи є індивідуальними, але в них максимальні стандартизовані елементи (щити, кріплення тощо).

* Палуба щита – поверхня, що безпосередньо прилягає до бетону.

Advertisement for EKIPAGE technology. It features the company logo, website (www.ekipage.com), and lists various services like 'ДРИБНИКІ ТА ПІДМОСТКИ ІЗОЛЮЮЧІ СКЛОПЛАСТИКОВІ'. It also includes technical details and contact information for M. Har'uk in Kyiv.

Table titled 'Характеристика та сфера використання опалубочних систем'. It is divided into 'Опалубочна система' (with sub-sections for gas and concrete) and 'Сфера використання опалубочних систем'. The table lists various types of formwork and their applications, such as 'Переставна', 'Штитоно-переставна', 'Дрібно-щитова', 'Механізована', 'Підйомно-переставна', 'Котюча', 'Висхідна', 'Висхідна з висхідним спуском', 'Висхідна з висхідним спуском і постійною поверхнею', etc.